ಮಾನಸಿ

ತಿಂಗಳ ಪತ್ರಿಕೆ

ಏಪ್ರಿಲ್ : 1998

* ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳ ಸಮಾವೇಶ
* ಆರನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾವೇಶ - ಒಂದು ಅನುಭವ
* ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ/ಗುಣ
* ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ - ಇನ್ನೊಂದು ಘೋರ ಮುಖ
* 'ಗಿರಿಬಾಲೆ'ಯವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆ

ಮಾನಸ

ತಿಂಗಳ ಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ : 13 ಸಂಚಿಕೆ : 3

ಏಪ್ರಿಲ್ : 1998

ಸಂಪಾದಕೀಯ ಮಂಡಳಿ :

ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಎಚ್. ಎಸ್.

ಚಂಪಾವತಿ ಎಚ್. ಎಸ್., ಸರಸ್ವತಿ ದು.

ಸವಿತ ಎ., ಗಾಯತ್ರಿ ವಿ., ಗೀತಾ,

ಬಿ. ಎನ್. ಮಧುಮತಿ, ಶಾರದ

ಸಲಹೆ - ಸಹಕಾರ :

ಇಳಾ ವಿಜಯಾ

ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು :

ವನಜಾ ವೆಂ.

ನೀಲಾಂಜನ

ವಿಳಾಸ :

"ಮಾನಸ" ತಿಂಗಳ ಪತ್ರಿಕೆ

ಪಂಚಾಯಿತಿ ರಸ್ತೆ

ಕಾಡುಗೋಡಿ ಪೋಸ್ಟ್

ಬೆಂಗಳೂರು - 560 067

ಸೂಚನೆ : ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ **3-00** ರೂ.

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ **40-00** ರೂ.

ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ

ಒಟ್ಟು, ಹನ್ನೊಂದು ಸಂಚಿಕೆಗಳು

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ....

ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳ ಸಮಾವೇಶ

ಆರನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾವೇಶ - ಒಂದು ಅನುಭವ

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ/ಗುಣ

ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ - ಇನ್ನೊಂದು ಘೋರ ಮುಖ

'ಗಿರಿಬಾಲೆ'ಯವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆ

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಓದುಗರು

"ಮಾನಸ"

ಪ್ರತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಚಂದಾ ನವೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ

ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ

ವೆಂ. ವನಜ

ಎಲ್. 3, ಏಳನೇ ತಿರುವು, ವಿ.ವಿ. ವಸತಿ ಗೃಹ

ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು - 570 006

ಸಂಪಾದಕರು, ಪ್ರಕಾಶಕರು ಹಾಗೂ ಮುದ್ರಕರು : ಮಾನವಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ

ಪಂಚಾಯಿತಿ ರಸ್ತೆ, ಕಾಡುಗೋಡಿ ಅಂಚೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೬೭

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಕ್ವಿನಿಕ್ರೈನ್ ಎಂಬ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ಗರ್ಭನಿರೋಧಕದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನಿಷೇಧಿಸಿದೆ. ಇದು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ದೊರಕಿದ ಜಯ ಎಂದೇ ನಾವು ಎಣಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿರದಿದ್ದರೆ ಸುಲಭ, ಸುರಕ್ಷಿತ, ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನ ಗರ್ಭ ನಿರೋಧಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ . ನೂರಾರು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಇದು ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ತಾನು ಗಮನವಹಿಸಬೇಕಾದ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ, ಹತೋಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಆರೋಗ್ಯ, ಆಹಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂತಾದ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಉದಾರೀಕರಣ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ-ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡತೊಡಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸೀತಾಬತೀಜ, ಕಿನಿಯಂತಹ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು 'ಚಿಪ್' ಎನ್ನುವಂತಹ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ 'ಕ್ವಿನಿಕ್ರೈನ್'ನಂತಹ ಅಪಾಯಕಾರಿ, ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ಗರ್ಭನಿರೋಧಕ ಗುಳಿಗೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನಂತಹ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವಂತಹ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಉದಾರೀಕರಣ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ, ಜಾಗತೀಕರಣ ಹಂತಗಳು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೂರನೇ ಜಗತ್ತಿನ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಎಂತಹ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕ್ವಿನಿಕ್ರೈನ್ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಅಷ್ಟೇ. ಇಂತಹ ನೂರಾರು ಔಷಧಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ನೂರಾರು ಹೆಂಗಸರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿವೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ಮಹಿಳಾ ಹೋರಾಟದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಜಯ ಗಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಷ್ಟು ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದೇವೆ ಕ್ವಿನಿಕ್ರೈನ್ ಮೇಲೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ತಂದಿರುವ ನಿಷೇಧ ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಧ್ವನಿಗೆ ದೊರೆತ ಆಶಾದಾಯಕ ತೀರ್ಪಾಗಿದೆ. ಹೆಜ್ಜೆ ಆಗಿದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕು ಹೆಚ್ಚು ಸಹನೀಯವಾಗಬಹುದು.

ಜೊತೆಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ನಿಷೇಧಗಳು ನಮ್ಮ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೂ ಸಹ ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಕಾಳಜಿ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 'ಜನಸಂಖ್ಯೆ'ಯನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಕಾಳಜಿಗಳು ಬಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನೀತಿಯುತ ಶೋಧನೆ, ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಟ್ರಯಲ್ಸ್, ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಗಮನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಔಷಧಿಗಳ ಶೋಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನೀತಿ ರೂಪಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನ್ಯಾಯವಾದಿ ಎಂ. ಎನ್. ವೆಂಕಟಾಚಲಯ್ಯ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಕರಡು ಪ್ರತಿ ಈ ರೀತಿಯ ಶೋಧನೆ, ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಟ್ರಯಲ್ಸ್ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನವೀಯ ಹಾಗೂ ನೀತಿಯುತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮಹಿಳಾ ಹೋರಾಟದ ಧ್ವನಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳಿಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.

- *ಸಂ. ಮಂ.*

ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳ ಸಮಾವೇಶ

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಡಿಸೆಂಬರ್ 28, 29, 30 ರಂದು ಬಿಹಾರದ ರಾಂಚಿಯಲ್ಲಿ 6 ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳ ಸಮಾವೇಶ ನಡೆಯಿತು. ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಸಮಾವೇಶವು ಇಡೀ ದೇಶದ ಮಹಿಳೆಯರ ಹೋರಾಟದ ಒಂದು ಒಟ್ಟಾರೆ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಮಾವೇಶಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಇತಿಹಾಸ, ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹಾಗು ಈ ಬಾರಿಯ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾದ ಮುಖ್ಯ ವಿಶಯಗಳನ್ನು, ವಿವರವನ್ನು ಮಾನಸ ಓದುಗರಿಗಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳ ಸಮಾವೇಶದ ಇತಿಹಾಸ

ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು 2 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಅದು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾವೇಶವು ಮಹಿಳೆಯರ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಸಹ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದ ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವಂತಹ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಮಾವೇಶಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಚರ್ಚಿಸಲು ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸಮಾವೇಶಗಳು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಸಮಾವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಮಹಿಳೆಯರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನ, ವಿಷಯಗಳನ್ನ, ಸಂತೋಷವನ್ನ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಬೀದಿನಾಟಕಗಳು, ಹಾಡುಗಳು, ಮೆರವಣಿಗೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಾಮೂಹಿಕ ಆಚರಣೆ, ಸಾಮೂಹಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನ ಬಿಂಬಿಸಲು ಪೂರಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವು, ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬರುವುದರ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು, ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವಲ್ಲಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ನೆನಪಿಸಿದರೂ, ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅನುಭವ, ಅಗತ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಭಾಷೆ (Common language) ಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಮಾವೇಶಗಳು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುವ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿಯು ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಯಾಸಕರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾವೇಶವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಸ್ತು (Theme)ವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ 1980ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೊದಲ ಸಮಾವೇಶದಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾವೇಶವು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಂತಹ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ವಿಶಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನಮ್ಮ ಸಂಘಟಿತ ದನಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಕೆಲವು ವಿಶಯಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಉಳಿದ ವಿಶಯಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವುದೆಂದಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅವು ಸಮಾವೇಶದ ಕೇಂದ್ರ ಅಂಶಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅವು ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಿವಿಧ ಸಮಾವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ವಿಶಯಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

ವರ್ಷ	ಸ್ಥಳ	ಕೆಲವು ವಿಶಯಗಳು
1980	ಮುಂಬೈ	ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನುಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿ
1985	ಮುಂಬೈ	ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ : ವಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಸಂಘಟನೆಯ ರಚನೆಗಳು, ಸಾಮೂಹಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ.
1987	ಪಾಟ್ನಾ	ಆರೋಗ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಶುದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯ, ಕೆಲಸ, ಪಿತೃಪ್ರಧಾನತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮ, ಫಂಡಿಂಗ್ (ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ) ಹಿಂಸೆ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.
1990	ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ	ಪರಿಸರ ವಿನಾಶ, ವಸತಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗಳು, ಕೋಮುವಾದ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ಕೆಲಸ, ಆರೋಗ್ಯ, ಪರಿಸರ, ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಮಾಧ್ಯಮ, ಒಂಟಿ ಮಹಿಳೆ, ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಅನುಭವಗಳು

1994	ತಿರುಪತಿ	ಹಿಂಸೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವದ ರಾಜಕೀಯ, ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ, ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು, ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ, ಸಂಘಟನೆಯ ರಾಜಕೀಯ, ಪಾನ ನಿರೋಧ ಚಳುವಳಿ, ದಲಿತ ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯ ಚಳುವಳಿ, ಒಂಟಿ ಮಹಿಳೆ, ಲೈಂಗಿಕತೆ.

ಸಮಾವೇಶಗಳ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ರಚನೆ ವರ್ಷ ಕಳೆದಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸಮಾವೇಶವು ವಿವಿಧ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯುಳ್ಳ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದೇ ಕಾರಣ. ಮೊದಲ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ 38 ಗುಂಪುಗಳು, 2ನೇ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ 56 ಗುಂಪುಗಳು ಇದ್ದವು. ಈ ಎರಡು ಸಮಾವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳೇ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದವು. ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ, ಸಮನ್ವಯಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದವು. ಪಾಟ್ನಾ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ 101 ಸಂಘಟನೆಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಎಡರಾಜಕೀಯ ಗುಂಪುಗಳ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಸಮಾವೇಶದ ಸಂಘಟಿಸುವ ಸಮನ್ವಯಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದವು. ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಬೃಹತ್ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಒಟ್ಟು 113 ಸಂಘಟನೆಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದವು. ತಿರುಪತಿಯ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಿಳೆಯರು, ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮಹಿಳೆಯರು (ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಡಪಂಥೀಯ ಗುಂಪುಗಳ) ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರೇತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಸಮಾವೇಶವು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಮಾವೇಶವು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಸಂಘಟನೆಗಳ ರಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ತತ್ವಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

6ನೇ ಸಮಾವೇಶವನ್ನುನಡೆಸಲು ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದವು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿಮೋಚನಾ ಸಂಘಟನೆಯವರೂ ಸಹ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಿಸಿದ್ದರು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಬಿಹಾರಿನ ಗುಂಪುಗಳು ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ನಡೆಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದವು. ಮೊದಲಿಗೆ ಬಿಹಾರಿನ ಜೆಮ್‌ಶೆಡ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲು ಯೋಚಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರದೇಶವು ಟಾಟಾಗಳ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಸಮಾವೇಶವೂ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಕಂಪನಿಯಿಂದ ತಡೆಯಾಗಬಹುದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಯೋಚಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಜೆಡ್‌ಶೆಡ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ಟಾಟಾದವರು ಕಾಲಿಮತಿ ಎಂಬ ಜಾಗವನ್ನು ಲೀಸ್‌ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿನ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳಿಸಲಾಯ್ತು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳು ಬಂದ ಕಾರಣ ಸಮಾವೇಶದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ರಾಂಚಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯ್ತು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 28, 29, 30ರಂದು ನಡೆಸಲು ದಿನವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲಾಯ್ತು* (ಸಮಾವೇಶದ ಸಿದ್ಧತಾ ಸಭೆಯ ವಿವರವನ್ನು ಮಾನಸದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ) ಘೋಷಣಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯ್ತು.

ಘೋಷಣಾ ಪತ್ರ

ಈ ಘೋಷಣಾ ಪತ್ರವು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿ ಕುರಿತು ನಮಗಿರುವ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ವಿವಿಧ ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ (academia) ಸೇರಿದ ಹಾಗು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮಹಿಳೆಯರು. ನಾವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳು, ನಗರಗಳು ಅಥವಾ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದು ವಿಭಿನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಒಲವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ. ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಧರ್ಮದ ವರ್ಗ, ಜಾತಿ/ಭಾಷೆಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಿಂದ ಬಂದವರು. ಆದರೆ ನಾವು ಸಮಾಜದ ತುಳಿಯುವ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಸವಾಲೊಡ್ಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು, ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟಗಳ ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಸೂಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶವು ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ. ಈ ಘೋಷಣಾ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕೆಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂದಪಟ್ಟಂತೆ ನಮ್ಮ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇವೆ. ಇದು, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಮುಂಬರುವ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಮಹಿಳೆಯರು ಹುಟ್ಟನಿಂದ ಅಬಲೆಯರಲ್ಲ ಅಥವಾ ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಕೀಳಲ್ಲ ಎಂಬ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಿಚ್ಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜೈವಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಸಮಾಜವು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವೆ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ, ದಮನಕಾರಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಲು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಬಲ ವರ್ಗ/ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ನಿಯಮವು ಹೇರಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ದಮನಕಾರಿ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿ ನಾವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಮನೆ ಹಾಗು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆಯ ಮೂಲಕ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯ್ತನವನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತವೆ. ದ್ವಂದ್ವ ನೈತಿಕತೆಯ ಮಾನದಂಡದಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯ ಮದುವೆ, ಭಿನ್ನ ಲಿಂಗಗಳ ನಡುವಿನ ಲೈಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಲೈಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ದಮನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಲೈಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣ, ಸರಕೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಹಾಗು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ, ತಾತ್ವಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದು ಕುಟುಂಬ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಮಾಧ್ಯಮ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಧರ್ಮ, ಕಾನೂನು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಒಂದಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ, ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ, ಕೆಲವರು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇದ್ದರೂ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಒತ್ತುಗಳಿವೆ. ಸಮಾಜದ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನತೆ, ವರ್ಗ, ಜಾತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಗ್ಗೆ ರಚನಾತ್ಮಕ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ತತ್ವಗಳು ನೀಡಿವೆ. ಅವು ಜೀವನಶೈಲಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡುವ ವಿಧಾನವಾಗಿ, ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನೇಯುವ ವಿಧಾನವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ನಾವು ಕೆಲವರು ವೈಯಕ್ತಿಕತೆಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಂದರೆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿನ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನತೆಯನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಅಧಿಕಾರವಾದ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಪೈಪೋಟಿ, ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕರಣದಂತಹ ಮುಖ್ಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದಂತೆ ಈ ಅಧಿಕಾರ ರಚನೆಯ ಮರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡುದಲ್ಲದೆ. ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮೂಲಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು, ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಾಚಾರ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಹೆಣ್ಣು ಭ್ರೂಣ ಹತ್ಯೆ, ಬಲಾತ್ಕಾರಯುತ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ, ಅಶ್ಲೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಯಂತಹ ಮಹಿಳಾ ಸಂಬಂಧಿ ವಿಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಪರಿಸರ, ವಸತಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಚಳುವಳಿಯು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ವಿಶಯಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆಯೆಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಮಹಿಳಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಿವಾಸಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ, ಭೂಮಿ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ದುಡಿವ ವರ್ಗದ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಹೋರಾಟಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರ ಸಶಕ್ತರಾಗುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಬಲ ವರ್ಗ/ಜಾತಿ ಗುಂಪುಗಳ ಕೈವಾಡವಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಗಳು ದುಡಿವ ವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ಬಡತನಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ, ಪರಿಸರ ವಿನಾಶಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ನೀರು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯು ಅತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ, ಮಾಲಿನ್ಯಗೊಂಡಿವೆ. ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲಾಗಿದೆ, ಬೃಹತ್ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಿಂದಾಗಿ ನದಿಗಳು ಭಂಗಗೊಂಡಿವೆ. ಮಹಿಳೆಯರು, ಆದಿವಾಸಿಗಳು, ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಬಡ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಶೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕಾಡು ಬೆಳೆಸುವಿಕೆ, ನೀತಿ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿರ್ವಹಣ ವಿಧಾನಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೃಹತ್ ಪರಿಸರ ಚಳುವಳಿಗಳು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿವೆ. ನರ್ಮದ ಉಳಿಸಿ, ಚಿಲ್ಕಾ ಸರೋವರ ಉಳಿಸಿ, ಅಣು ಸ್ಥಾವರ ವಿರೋದದ ಜನವಿರೋಧಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಯನ್ನೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿವೆ. ಈ ಹೋರಾಟಗಳು ಆಧುನಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಪರ್ಯಾಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿವೆ. ಆ ಪರ್ಯಾಯಗಳು ನೀತಿ ರಚಿಸುವವರನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಹಾಗು ಸಂಶೋಧನಾ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗು ಕೈಗಾರಿಕರಣವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿವೆ.

ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯು ಮತ್ತು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವ ಸುಧಾರಣಾ ನೀತಿಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ಗಳಿಸಲು ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನಾಧರಿಸಿದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹೊರ ಹಾಗು ಒಳಗಿನ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಆ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅತೀ ಬಡ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಇಳಿಯುವುದರಿಂದ ಅದು ಎಲ್ಲರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಆಶ್ವಾಸನೆ. ಈ ತರ್ಕವನ್ನು ನಾವು ಖಂಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ ಲಾಭ ಎಂಬುದು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಹಾದಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತರ್ಕವು ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನೀತಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು (ಅನಿಯಂತ್ರಣ, ಲೈಸನ್ಸ್ ರದ್ದು ಪಡಿಸುವಿಕೆ, ಹಣ ಅಪಮೌಲ್ಯೀಕರಣ, ಬ್ಯಾಂಕ್, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಕುರಿತಂತೆ) ಖಾಸಗೀಕರಣ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ನಿಲುಗಡೆ - ಮಹಿಳೆಯರ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ತಲೆಮಾರುಗಳ ದುಡಿತದ ತ್ಯಾಗವನ್ನಕಡೆಸುವುದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಮಂತರು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಬಡವರನ್ನು ನಿರ್ಗತಿಕರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಮರು ರಚನೆಯು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕೆಲಸ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಸಂಘಟಿತ, ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ವೇತನ, ಅಭದ್ರ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಬಂಡವಾಳದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಯಲು ಮಹಿಳೆಯರ, ಬಡವರ್ಗದವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ಬಜೆಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಂತಹ ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಹೂಡಿಕೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಹೂಡಿಕೆ ಏರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಬಳ, ಸಂಬಳ ರಹಿತ ದುಡಿಮೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಂದೆಯೂ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಸಂಬಳವಿಲ್ಲದ ದುಡಿತವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಂತಹುದಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ದುಡಿಯುವ ಅವರ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅವರ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿತವಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ಜನರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಜೀವನೋಪಾಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಲಾಭದ ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನಾವು ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳಾದ ಊಟ, ಉಡುಗೆ, ವಸತಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಜನತೆಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ದೇಹ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಹೊಂದಲು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಸುಸ್ಥಿತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಖಾಯಿಲೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅಥವಾ ಅಸಮರ್ಪಕ ದೇಹದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನಷ್ಟೆ ಅನಾರೋಗ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹದಗೆಡಿಸುವ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ, ಅಪಾಯಕಾರಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ (ಜನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ) ವಿರುದ್ಧ, ಮಹಿಳೆಯರ ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವ, ಅಲಭ್ಯವಾಗಿರುವ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ನಾವು ಆಂದೋಲನ ನಡೆಸುತ್ತಲೆ ಇದ್ದೇವೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಆರೋಗ್ಯವು ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟಗಳ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವಾಗಿತ್ತು. ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೇವಲ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಜೀವಿಗಳೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಸುವ ರಾಜ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಿತ, ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನೀತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ನೀತಿಗಳು ಕೈವಾಡಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸ್ವ-ಸಹಾಯ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಗರ್ಭ ನಿರೋಧಕಗಳು, ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಪರ್ಯಾಯ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಕುಟುಂಬ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಗರ್ಭನಿರೋಧಕಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರ, ವರ್ಗ, ಧರ್ಮ, ಜನಾಂಗೀಯತೆ (Ethnicity), ಲೈಂಗಿಕತೆ ಎಲ್ಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭವೇ ಯಾವ ಐಡೆಂಟಿಟಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಕೆಲವು ಐಡೆಂಟಿಟಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲು ಕೆಲವರನ್ನು ದಮನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಐಡೆಂಟಿಟಿಯ ರಾಜಕೀಯವು ಅನೇಕ ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಒಂದೆಡೆ ಒಂದು ಗುಂಪಿನ/ಐಡೆಂಟಿಟಿಯ ಭೀತಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಕೂಡ ಇತರ ಗುಂಪಿನ ಮಹಿಳೆಯರ (ಮತ್ತು ಪುರುಷರ) ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರ, ವಿಶೇಷ ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬೇಕಾದ ಐಡೆಂಟಿಟಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ/ಗುರುತಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ:ಗೆ ಕೆಲ ಮಹಿಳೆಯರು

ಪುರುಷರು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಕಟ್ಟಾ ಹಿಂದೂ ಐಡೆಂಟಿಟಿಯನ್ನು ನಾವು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮೂಲಭೂತವಾದಿ, ಕೋಮುವಾದಿ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ನಾವು ವಿರೋಧಿಸಿದೆವು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬಾಬರಿ ಮಸೀದಿ ಕೆಡವಲಾಯ್ತು, ಅನೇಕರು ಜೀವ ತೆತ್ತರು ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸವಕಲುಗೊಂಡವು. ಈ ದಂಗೆಗಳು ಬಡವರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವರ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಹಾಳುಗೆಡವಿತು. ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಗೌರವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಬದ್ಧರು. ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಐಡೆಂಟಿಯನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅಂಶ. ಆದಿವಾಸಿಗಳು, ದಲಿತರು, ಬಡ ಮತ್ತು ದುಡಿವ ವರ್ಗ ದ್ವಿಲಿಂಗಿ, ಸಲಿಂಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಒಡೆಯುವವರ ವಿರುದ್ಧ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಹ, ಲೈಂಗಿಕತೆ, ಸಂಬಂಧದ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಾರೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ನಮ್ಮದೇ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಿತರು ಇದ್ದಾರೆ, ಅವಿವಾಹಿತರೂ ಇದ್ದಾರೆ; ಕೆಲವರಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕ/ಲೈಂಗಿಕ/ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಸಂಬಂಧವು ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ, ಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರೊಂದಿಗೂ ಆಪ್ತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಗಳು; ನಮ್ಮ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮ್ಮತಿಸುವಂಥ ಪೂರಕ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಆಶಯ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ಕಾಳಜಿಯಾಗಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಣ ಹಿಂಸೆ. ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಹತೋಟಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಹಿಂಸೆ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಭ್ರೂಣದ ಲಿಂಗ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ, ಹೆಣ್ಣು ಭ್ರೂಣವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವುದು ನಡೆದೇ ಇದೆ. ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ, ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಪುರುಷತ್ವದ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು, ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಲೆ (ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕ ಬಾಲಕಿಯರು ಹಾಗೂ ಹದಿವಯಸ್ಸಿನವರೂ ಸೇರಿದಂತೆ)ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಾಬರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ, ಮದ್ಯ ವಿರೋಧಿ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಛಲದಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಯರು ತೀವ್ರ ಧೈರ್ಯ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ವಾಗಬೇಕು. ನೋವು-ಅಪಮಾನ-ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನಾವು ನೆರವು, ಸಾಂತ್ವನ ಹಾಗೂ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಇಂಥ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಗಳು ಪುನರ್‌ರೂಪಿತವಾಗಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಅನ್ವಯವಾಗಬೇಕು. ಪೊಲೀಸ್ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ದಲ್ಲೇ ಮೂಲಭೂತ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕು.

ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನಾವು ಖಂಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪೊಲೀಸ್, ಅರೆ ಮಿಲಿಟರಿ ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ಪಡೆಗಳ ಹಿಂಸಾಚಾರಕ್ಕೆ ಪುರುಷ-ಮಹಿಳೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಬಲಿಪಶುಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ಹಿಂಸಾಚಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವವರು ಆದಿವಾಸಿಗಳು, ದಲಿತರು, ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಮುಂತಾದ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು. ಪಂಜಾಬ್, ಕಾಶ್ಮೀರ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಿಂಸಾಚಾರಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಜನಾಂದೋಲನಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗು ಬಡಿಯಲು ಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಬಲಾಢ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಗುಂಪುಗಳು ಸಾಮೂಹಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಬಲ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೇಲೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ, ಮೂಲಭೂತವಾದದ ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಒತ್ತಡಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಜನಾಂದೋಲನಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ;

ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ, ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ಬಲ ಹಾಗೂ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಮಣಿದು, ಅವರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದೂ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ, ಸರ್ಕಾರವೂ ಕೂಡ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಪೈಕಿ ಮೊದಲನೆಯದು 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವುದು' ಹಾಗೂ ಎರಡನೆಯದು 'ಕಾನೂನು ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು'. ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆಂದು ಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ನೈಜ ಗುರಿಯೆಂದರೆ, ಜನರ ಮೇಲಣ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂದರೆ ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತ ಮೇಲ್ವರ್ಗ, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಗಳ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ದುಷ್ಟಕೂಟ ವಲ್ಲದೇ ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲ; ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಕೂಟವು ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ತಾರತಮ್ಯ ನೀತಿ ತಾಳಿ, ಅವರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಸವಾಲೊಡ್ಡಿ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಗಟ್ಟಿ ದನಿ ಎತ್ತಲೇಬೇಕು.

ಆರನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾವೇಶ - ಒಂದು ಅನುಭವ

6ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದ ಮಾನಸ ಬಳಗದ ವನಜ ಅವರು ಅಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮಾನಸ ಓದುಗರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಚಳಿ ಗದಗುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಬಿಹಾರದ ರಾಂಚಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಕಾವು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಹಿಳೆಯರು ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಬಂದು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳು, ವಿಚಾರಗಳು, ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು, ಹೋರಾಟಗಳು, ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಸ್ವರೂಪ ನೀಡುವ, ಗುರಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವೊದಗಿಸುವ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ. ಇಂಥ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವಾರು ತಿಂಗಳ ಸತತ ಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದಿನಗಳು ಹತ್ತಿರವಾಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು.

ಡಿಸೆಂಬರ್ 28, 29 ಹಾಗೂ 30ನೇ ದಿನಾಂಕಗಳಂದು ನಡೆಯಲಿದ್ದ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ-ಉತ್ತರ, ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ದಿನಾಂಕ 27ರಂದೇ ಸಂಘಟಕರ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮೀರಿ ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗರದಂತೆ ಹರಿದು ಬಂದಾಗ ಸಂಘಟಕರು ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡರಾದರೂ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದುದು ಸಮಾಧಾನಕರ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಬಂದವರು ವಿವಿಧ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ನೋಂದಾಯಿತ ಹಾಗೂ ನೋಂದಾಯಿತವಲ್ಲದ ಗುಂಪುಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ತೊಡಗಿದ್ದವರು ಹಾಗೂ ತೊಡಗಿರುವವರು, ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಕುತೂಹಲಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು, ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಪರರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ರಾಂಚಿಯ 4° ಯಿಂದ 2° ಸೆಂಟಿಗ್ರೇಡಿನ ಹವಾಮಾನ ಇವರ್‍ಯಾರನ್ನೂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲು ಹೆದರಿದ್ದುದು ನಿಜ.

ಅಂದು ರಾಂಚಿ ನಗರದ ಜನಜಂಗುಳಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದ ಪ್ರಶಾಂತ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಮೊರಾಬಾದಿನ ರಾಂಚಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ರಾಂಚಿಯ ಹೃದಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಪುರಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬದ ಸಡಗರ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಮಿತಿಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆದು ಬಂದ ಹಾದಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಉದ್ದೇಶ, ಗುರಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಅವು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೆಂದು ಆಶಿಸಿದರು.

ಉದ್ಘಾಟನಾ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ನರ್ಮದಾ ಚಳುವಳಿ ಖ್ಯಾತಿಯ ಮೇಧಾ ಪಾಟಕ್‌ರವರು, ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗಳು ಹೇಗೆ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ನರ್ಮದಾ ಯೋಜನೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ತಮ್ಮ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹೋರಾಟದ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ಯಾವುದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಕೇವಲ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿರೋಧಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆಯೆಂದು ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ಸಮಾವೇಶದ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ವಿಶಯಗಳನ್ನು ನಾಟಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರಿನ ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳು ಪರಿಚಯಿಸಿದವು. ಅವರು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆ ಅಧಿವೇಶನ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಭೋಜನ ವಿರಾಮದ ನಂತರ ಸಮ್ಮೇಳನ ಮೂರು ಕೇಂದ್ರ ವಿಷಯಗಳಾದ (1) ಸ್ಥಳಾಂತರ, (2) ಸರಕಾರದ ಮಹಿಳಾ ವಿರೋಧೀ ನೀತಿ ಹಾಗೂ (3) ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಹಿಂಸೆ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿವೇಶನಗಳು ನಡೆಯಲಿದ್ದವು. ಅವರಂತೆ ಆಯಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಪುರಭವನ ಹಾಗೂ ರಾಂಚಿ ಕಾಲೇಜುಗಳೆರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿವೇಶನಗಳು ನಡೆದವು.

ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಹಿಂಸೆ ಕುರಿತ ಅಧಿವೇಶನ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸತತ ಹೋರಾಟದ ನಡುವೆಯೂ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಹಿಂಸೆಯ ಹಲವು ರೂಪಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೇ ಅಂಥ ಅನುಭವಗಳ ಹಂಚಿಕೆ, ಚರ್ಚೆ ನಡೆದವು. ಅಲ್ಲದೆ

ಅವಿವಾಹಿತ ತಾಯಂದಿರು, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಮಾಟಗಾತಿಯರು, ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ, ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಚರ್ಚೆಗೊಳಪಟ್ಟವು. ಹಿಂಸೆ ಕುರಿತ ವಿಡಿಯೋ ಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶಿತಗೊಂಡವು.

ಸಂಜೆ ಏಳರ ನಂತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೆಂದು ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅದರಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳತ್ತ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ, ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಮನರಂಜನೆಯೂ ಉದ್ದೇಶವಾಗುಳ್ಳ ಹಾಡು, ನಾಟಕ, ಕೋಲಾಟ, ನೃತ್ಯ ಮತ್ತಿತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದುದಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ಊರು, ಭಾಷೆ, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತಿತರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜಂಜಾಟಗಳನ್ನು ಮರೆಯಿಸಿ ಏಕತೆಯ ಭಾವವೊಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದವು.

ಸಮ್ಮೇಳನದ ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಅಂದರೆ ದಿನಾಂಕ 29ರಂದು ಪುರಸಭೆ ಹಾಗೂ ರಾಂಚಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಆವರಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಒಟ್ಟು 14 ಅಧಿವೇಶನಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದವು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

- ಆದಿವಾಸ ಮಹಿಳೆಯರು - ಸ್ಥಳಾಂತರ, ಹಿಂಸೆ, ಆರೋಗ್ಯ, ವಲಸೆ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು
- ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರು - ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು, ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭವಗಳ ಹಂಚಿಕೆ, ಸಾರಾಯಿ ವಿರೋಧೀ ಚಳುವಳಿ, ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ, ಶೌಚಾಲಯ ಶುಚಿ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ.
- ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರು
- ಬೆಸ್ತ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು - ಸಮುದ್ರ ತೀರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತಿತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳು.
- ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಕಾನೂನುಗಳು
- ಲೈಂಗಿಕತೆ - ಲೈಂಗಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಸಮಲೈಂಗಿಕತೆ (Lesbianism), ಲೈಂಗಿಕತೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆ
- ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಇತರ ಬೆಂಬಲ ರಚನೆಗಳು
- ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ದುಡಿಮೆ - ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಜಮ (Credit), ಗೃಹ ಸಹಾಯಕರು (ಮನೆಗೆಲಸದ ಮಹಿಳೆಯರು), ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ವೇಶ್ಯೆಯರ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ
- ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೂಲಭೂತವಾದ/ಕೋಮುವಾದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆ, ನಿರ್ಣಯಗಳು ಹಗಲಿಡೀ ನಡೆದು ಸಂಜೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಮನರಂಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ, ಎಲ್ಲರ ಮನಸೂರೆಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದೆಂದರೆ, ಮಣಿಪುರದ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಪೋಲೀಸ್/ಸೇನೆಯ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಕುರಿತ ಮನಮುಟ್ಟುವ ರೂಪಕದ ಭಾಗವಾಗಿ ಪಂಜುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಡಿದ ನಂತರ ಮಹಿಳೆಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಪಂಜುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದುದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೂರಾರು ಮಹಿಳೆಯರ ಪಂಜಿನ ಮೆರವಣಿಗೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾದುದು. ರಾಂಚಿಯ ಕಾಲೇಜು ಆವರಣ ನೂರಾರು ಪಂಜುಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಳನಳಿಸಿತು. ನೂರಾರು ಕಂಠಗಳಿಂದ 'ಆವಾಜ್ ದೊ ಹಮ್ ಏಕ್ ಹೈಂ' ಎಂದು ಘೋಷಣೆ ರಾತ್ರಿಯ ನಿಶ್ಶಬ್ದತೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ, ಮಹಿಳೆಯರ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವ ಉತ್ಸಾಹ, ಕೆಚ್ಚು, ಛಲ, ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯಗಳಿಗೆ, ಏಕತೆಯ ಭಾವನೆಗೆ ಮೂಕಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮುಗಿಲೆತ್ತರದ ಕಟ್ಟಡ ನಿಂತಿತ್ತು. ಇದರ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿಯೇ ಎಂಬಂತೆ ಮರುದಿನದ ಘಟನೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಘಟಿಸಿತ್ತು.

ದಿನಾಂಕ 30 ಸಮ್ಮೇಳನದ ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಹಾಗೂ ಅಂತಿಮ ದಿನವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದು ಅದುವರೆಗೆ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಕುರಿತಾದ ಅಂತಿಮ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಮುಖ್ಯ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ಮಹಿಳೆಯರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಹಲವು ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆರಂಭವಾಗುವುದಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸುದ್ದಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿಸಿತು. ಕಾರಣ ಅದು ಅಂತಿಂಥ ಸುದ್ದಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಪೋಲೀಸ್ ದೌರ್ಜನ್ಯ!

ಸರ್ವೇಶ್ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ-ಪತ್ರಕರ್ತೆ. ದೆಹಲಿಯ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘ 'ಸಹೇಲಿ'ಯ ಸದಸ್ಯೆಯೂ ಹೌದು. ಈ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉತ್ಸಾಹ, ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದಳು. ಇವಳು ಅಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರೊಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಪತ್ರಕರ್ತೆಯ ಕಾಳಜಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಇವಳೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬರಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಇವಳು ತನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದ ಕ್ಯಾಮರಾದಿಂದ ಕ್ಲಿಕ್ಕಿಸಿ ಹೊರಬಂದ ಮೇಲೆ ಮೊದಲು ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದವರಿಗೆ ಕ್ಯಾಮರಾ ಬಳಕೆ ನಿಷೇದಿಸಿರುವುದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪೋಲೀಸರನ್ನು ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮುಂದೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗಲೇ ಕಟ್ಟಡದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದ ಸರ್ವೇಶನ ಕೈಯನ್ನು ಪೇದೆಯೊಬ್ಬ ಬಂದು ಹಿಡಿದೆಳೆದ.

ಗಾಬರಿಗೊಂಡ ಸರ್ವೇಶ್ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವಳ ಮೇಲುಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಎಳೆದ. ಅದು ಪರ್‍ರನೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವಳ ಕ್ಯಾಮರಾ ಕಸಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಹಲವಾರು ಮಂದಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದರಾದರೂ ಯಾರೂ ಅವಳ ನೆರವಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೊಬ್ಬ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಪೋಲೀಸನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಬಿಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನಂತೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಾಗಲೇ ಸರ್ವೇಶಳ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ಯಾಮರಾ ಪೇದೆಯ ಕೈಸೇರಿತ್ತು. ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪೇದೆಯನ್ನು ಸರ್ವೇಶ್ ಹಿಂಬಾಲಿಸದೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಯಾಮರಾ ಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿದರೆ ಕೊಡಲೊಪ್ಪದ ಪೇದೆಯ ಕಾಲಿಗೊದು ಒದ್ದು ಕ್ಯಾಮರಾ ಹಿಡಿದೆಳೆದಾಗ ಅದು ಅವಳ ಕೈಗೆ ಬಂತು. ಇದರಿಂದ ಅವಮಾನಿತನಾದ ಪೇದೆ ಅವಳ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಪಟಪಟನೆ ಮೂರು ಏಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ಇದರಿಂದ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡ ಸರ್ವೇಶ್ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಳುತ್ತಲೇ ರಾಂಚಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದಳು. ಇದಿಷ್ಟು ನಡೆದ ಕತೆ. ನಂತರ ನಡೆದದ್ದು ದಂತ ಕಥೆ.

ಆ ಘಟನೆ ಸರ್ವೇಶಳೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಆದ ನೋವು, ಅಪಮಾನಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹಲವು ವರುಷಗಳಿಂದ ಪೋಲೀಸು ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾದ, ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾದ ನೂರಾರು ಮಹಿಳೆಯರ ನೋವು, ದುಃಖ, ಅಪಮಾನಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕೆಣಕಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬ ರೋಷ ಕೆಚ್ಚು ಎದ್ದು ಕಂಡಿತ್ತು. ತಡವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಿದ್ದ ರ್‍ಯಾಲಿ ಆ ಕೂಡಲೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟುವ ಘೋಷಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಲಾಗಿ ಹೊರಟ ಮಹಿಳೆಯರು ರಾಂಚಿಯ ಪೋಲೀಸ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರ ಕಛೇರಿ ಹಾಗೂ ಹತ್ತಿರದ ವೃತ್ತವನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದರು. ವೃತ್ತವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರೆಂದು ಹೇಳುವುದೇ ಸರಿಯಾದೀತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ನರಹುಳವೂ ವೃತ್ತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಾಹನಗಳು ಓಡಾಡುವ ಮಾತಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಘಟನೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸರ್ವೇಶಳೊಂದಿಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಘಟನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಾವೇ ಉತ್ತರಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡ ಎಸ್. ಪಿ. ತಾನು ಸೂಕ್ತ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಭರವಸೆ ನೀಡಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವೇಶಳನ್ನು ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡರು. ಕೆಲವು ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸರ್ವೇಶಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕಾದಿತ್ತು. ಇವಳ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆದ ಪೇದೆಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅಪರಾಧಿ ಹೆಸರು ಸರ್ವೇಶ್ ತಿಳಿದಿದ್ದಳು. ಹಾಗೂ ಅವನು ಅಂದು ಕರ್ತವ್ಯದ ಮೇಲಿದ್ದ ಎನ್ನುವುದು ಸಾಬೀತಾದುದರ ಆಧಾರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಆ ಕೂಡಲೆ ಕೆಲಸದಿಂದ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡುವ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಲಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ ಎಸ್. ಪಿ. ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುವಾಗ ಸಂಜೆ 4 ಗಂಟೆ ಮೀರಿತ್ತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 11ಗಂಟೆಯಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಹಸುಗೂಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೊರೆಯುವ ಚಳಿ, ಜಿನುಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆಯನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಕೆಚ್ಚು, ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯ, ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಹಾಗೂ ಸಂಯಮಗಳನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದರು. ನಿಂತ ನೆಲದಲ್ಲೇ ಮಳೆ ಸುರಿದರೂ ಬೇರುಬಿಟ್ಟಂತಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಜೀವ ಚೈತನ್ಯ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕೇವಲ ಘೋಷಣೆಗಳಿಂದಲೇ ಶೋಷಕರ ಮೈನಡುಗಿಸಿದ ಆ ದೃಶ್ಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ; ನೆನಪಿನಿಂದ ಎಂದೂ ಮರೆಯಾಗದಂತಿದ್ದು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ.

ವೆಂ. ವೆನಜ, ಮೈಸೂರು.

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ/ಗುಣ

ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕುಟುಂಬ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪಿತೃಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಅಂಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ - ಮಹಿಳೆಯರ ದೇಹವು ಮರು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಾಹನ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ರಾಜ್ಯವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಥವಾ ನೇರವಾಗಿ ಹೆಂಗಸರು ಹೊಂದಬೇಕಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಬಳವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸದೇ ಇರುವ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಲೈಂಗಿಕ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಹೇರುವುದರ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಶ್ರಮದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಹೊಂದಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ನಿಲುಕದಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ವೈಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಲೌಕಿಕ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಪಿತೃ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾದುಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯವು ಘರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಪಿತೃಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯು ರಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೇ ಉತ್ತಮ ಕಾನೂನುಗಳಿಗಾಗಿ, ಪೋಲೀಸ್ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡು ನಿಲುವು ಮತ್ತು ವೈರುಧ್ಯಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ರಾಜ್ಯವು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಕಾಳಜಿ, ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸದೇ ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಡಲೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಹಂತವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ಅಜೆಂಡಾವನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಅಪಹರಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ನಾವು ರಾಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಟೀಕಾತ್ಮಕವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಬೈ ಲ್ಯಾಟರಲ್‌ನ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ದ್ವಿಗುಣವನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯು ಗುರುತಿಸಬೇಕು.

ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು

ಈ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರ ಲೈಂಗಿಕ ಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳು ಹಾಗೂ ತಾರತಮ್ಯಗಳು ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಏಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿಲ್ಲ? ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಧಿಕಾರ ರಚನೆ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಪಿತೃ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತೀರಾ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯ ಪ್ರಭಾವವಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿಯೊಡನೆ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ ವೈಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಲೌಕಿಕ ಎರಡೂ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲೂ ನಿರ್ಧಾರಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಲೌಕಿಕ ನೆಲೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಮರು ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಿರ್ಧಾರಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಉತ್ಪಾದನಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮೂಲೆ ಗುಂಪು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಥವಾ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿವೆ. ಇವು ಅಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಲ, ನೈಪುಣ್ಯತೆ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾದ ಅವಕಾಶಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಬಂಡವಾಳ, ತಾಂತ್ರಿಕತೆ, ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಪುರುಷರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಈಗಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ನೆರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆಹಾರ ಹಾಗೂ ಬಟ್ಟೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮದಾರರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಲಾಭ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ತಲುಪುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಹೆಂಗಸರು ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು. ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಇರುವ ಹಣ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವ್ಯಯವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 'ಮಹಿಳಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ' ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಹೆಂಗಸರೇ ಇಂತಹ ಕಡೆ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕೊಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವಂತಹ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಉಚಿತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ದೊರಕುವಂತೆ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ನಾವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಸಮಾನ ಸಂಬಂಧ ಮುಂದುವರಿದೇ ಇದೆ. ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಉತ್ಪಾದಕರನ್ನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು 20 ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ, ಸಮುದಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಮಹಿಳೆ ಹೇಗೆ ಉತ್ತಮ ತಾಯಿ/ಹೆಂಡತಿ ಆಗಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನೇ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಭೂಮಿ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸೆಕ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. 1990ರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸರ್ಕಾರದ ವರದಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸಿತ್ತು. 1970ರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಒತ್ತಾಯ ಹೇರಿತು. ಆಕೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ದುಡಿಯುವುದು ಪ್ರಗತಿಯ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿತು. ಆಕೆ ಮನೆಯೊಳಗೇ ದುಡಿಯುವುದನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ.

ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಹೆಂಗಸರ/ಗಂಡಸರ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರು ಎಲ್ಲವನ್ನು ನಿಬಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೂ ಸಹ ಗಂಡಸರು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲೀ, ಆಕೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲೀ ಯೋಜನೆಗಳು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಹೊರಗೆ ದುಡಿಯಲು ಬಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರು? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಯೋಚಿಸದೇ ರಾಜ್ಯ ಹೊರಗೆ ದುಡಿಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳೂ ಮನೆಗೆಲಸವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಂಗಸರು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಗಳಿಕೆಯ ಉತ್ಪಾದಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

1980ರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಕಾಸ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಸಮಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಯೋಚಿಸಿತು. ಮಹಿಳೆಯರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಹೆಂಗಸರ ಗುಂಪು ತಾವೇ ಯೋಚಿಸಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲಭೂತ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ 1-2 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಹಾಕಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

1994ರಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮಹಿಳಾ ಸಮಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಚುನಾವಣೆ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತ್ತು. ಬಹಳ ಜನ ಸಹಯೋಗಿನಿಯರು ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಸದಸ್ಯೆಯರಾದರು. ಆದರೆ ಮಹಿಳಾ ಸಮುಖ್ಯ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಯೋಜನೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಮಹಿಳಾ ಫೆಡರೇಷನ್ ಮಾಡಲು ಯೋಜಿಸತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಮಹಿಳಾ ಸಮುಖ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಲು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಇದು ವಿಪರ್ಯಾಸದ ಸಂಗತಿ.

ಆಸ್ಸಾ ಉದಯಪುರದ ಮಹಿಳಾ ಸಮಖ್ಯ ಸಾಥಿನ್ನರ ಮೂಲಕ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹವೇನಾದರೂ ನಡೆದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗು ಜನ ಸಾಥಿನ್ನರನ್ನೇ ಹೊಣೆಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಾಥಿನ್ನರದು. ಆದರೆ ಬನ್ವರಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೊಳಗಾದರು.

ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಥಿನ್ ಪಾತ್ರ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಅವರು ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಾರರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವೇ ಮಹಿಳಾ ಸಮೂಹ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಒರಿಸ್ಸಾದಲ್ಲಿ ISW ದ ಮಹಿಳೆಯರು ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾರಾಟ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡ ಬಳಸಿ ಇವರನ್ನು ಹೆದರಿಸಲಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಹೆಂಗಸರು A.D.M. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಗೆರಾವ್ ಮಾಡಿದರು.

ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆಗಳು.

ಹೆಂಗಸರ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳು ಹೆಂಗಸನ್ನು ಮರು ಉತ್ಪಾದನಾ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಯೋಜನೆಗಳೊಳಗೆ ಮಾತ್ರ ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೆಂಗಸಿನ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಪಣವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಕಡಿಮೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹಂಚಿಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕ್ರೂರ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮರೆ ಮಾಚಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷರು, ಸಮಾಜ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರಾಜ್ಯ ಶಾಖೆಗಳು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹೆಂಗಸಿನ ಲೈಂಗಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ಯಾವಾಗ ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತವೆ.

ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಗಳು - ಡೈಫಿರುಗಮ್‌ನಿಂದ ಸೇವಿಸುವ ಗುಳಿಗೆಗಳು ಹೆಂಗಸರ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು. ಈಗ ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ I.U.D, ಇಂಜೆಕ್ಟಬಲ್ ಹಾಗೂ ಅಳವಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಚಲಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕೂಡಾ. ಹಾಗೂ ಈ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಹೆಂಗಸರಿಂದ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಉದರ ಶಸ್ತ್ರಹರಣದ ಕ್ರೂರತೆಗಳ ನಂತರ ಯಾವ ಸರ್ಕಾರವೂ ಕೂಡಾ ಸುಲಭ, ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ವ್ಯಾಸೆಕ್ಟಮಿ ಅಥವಾ ಪುರುಷರ ಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೇರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕೂಡಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಉದರ ಹರಣ ಕ್ರಿಯೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯತೊಡಗಿದೆ. ಅವು ಎಷ್ಟೇ ಅಮಾನವೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಕಾಳಜಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಗುರಿಗಳು ಕೆಲವು ಸಲ ಒತ್ತಾಯ ಹಾಗೂ ಘರ್ಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿವೆ. ಉದಾರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಇಂದು ಅನುಮತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡೇ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು (ಇಂಜೆಕ್ಟಬಲ್) ಮಾರ್ಕೆಟಿಗೆ ತರತೊಡಗಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ರಾಜ್ಯ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹರಡಿಸಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ನಡೆಯುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಹೆಂಗಸರನ್ನು 'ಗಿನಿ ಪಿಗ್'ಗಳಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲಾಯಿತು.

(1) ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿರುವ, ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತವೆ.

(2) ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಧಾನದ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ನಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಮಧ್ಯೆ ಸಮಾನ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

(3) ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆ ಹೊಸ ರೀತಿಯಾದ ನಿರ್ಬಂಧ ನಿರೂಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಹೊಂದುವುದು.

(4) ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ನೆರವಿನ ಮೂಲಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವುದು.

ರಾಜ್ಯದ ದಮನಕಾರಿ ಗುಣ

ರಾಜ್ಯದ ದಮನಕಾರಿ ಗುಣ ಹಾಗೂ ಹೆಂಗಸರ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲಾಯಿತು. ಬೀದರ್ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಾಚಾರಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಹೇಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ನಾರಿ ಸಭಾದವರು ರಾಜ್ಯದ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ನಿಲುವು ಹಾಗೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಸರಿಯಾದ ಸಂಘಟನೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದರು.

ರಾಜಾಸ್ತಾನದ ಮಹಿಳಾ ಸಮೂಹದ ಚಗ್ಗೀಬಾಯಿ ವಿಧವೆಯೋರ್ವಳು ತನ್ನ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಆಕೆಯ ಅತ್ತೆ, ಮಾವ, ಕುಟುಂಬ, ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮುದಾಯದೊಡನೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ತಂಗ್‌ಕೂಲ್ ಸ್ಯಾನೋ ಲ್ಯಾಂಗ್ ಮಣಿಪುರದ ವೆರೋನಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿ ಜನರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಪ್ಯಾರಾ ಮಿಲಿಟರಿ ಹಾಗೂ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬಳಸುವ ರಾಜ್ಯದ ದಮನಕಾರಿ ಗುಣದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟರು. ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಹೊಂದಿದ್ದ ನಾಗಾ ಮಹಿಳೆಯರು ಇಂಡಿಯಾದ ಮಿಲಿಟರಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಘನತೆ ಇಂದು ನಾಶವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ನಾಗಾ ಮಹಿಳೆಯರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಸೈನಿಕ ಪಡೆಯು ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೇ, ಚಿಕ್ಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಜನರ ಮೇಲೆ ಗುಂಡಿನ ಮಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆದಿವಾಸಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಯ ಸುಂಬಿಬಾಯಿ ತಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಯು ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು, ಪಟವಾದಿಗಳನ್ನು, ಮದ್ಯಪಾನ ಲಾಭಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಹೊಸ 'ಶಕ್ತಿಸೇನೆ'ಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಆದಿವಾಸಿ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಲೀಸರ ಹತ್ತಿರ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಪಿರ್ಯಾದು ಕೊಡಲು ಹೋದರೆ ಅವರು ಪಿರ್ಯಾದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ಆದಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೀವ ಭಯದಿಂದ ಪುರುಷರು ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಇಂದು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹೆಂಗಸರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ 'ಮಾನಸ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸದಸ್ಯೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದ ವಿರೋಧದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಎಷ್ಟು ಕ್ರೂರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಗೂ ಹೆಂಗಸರನ್ನು 18 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

'ಸೆಕ್ಸ್ ವರ್ಕರ್ಸ್'ರೊಡನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸುನಿತ ಪೋಲಿಸ್‌ರೊಡನೆ ನಡೆಯುವ ಘರ್ಷಣೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಪೋಲೀಸರು ದುಡ್ಡು ಕೊಡದೇ ಈ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೇ, ವಿರೋಧಿಸಿದರೆ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಹೆಂಗಸರು ಯೂನಿಯನ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಏಕತಾ ಪರಿಷತ್‌ನವರು ತಾವು ಆದಿವಾಸಿಗಳೊಡನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭೂಮಿ, ಕಾಡು, ನೀರು, ರೇಷನ್ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳೂ ಕೂಡಾ ಆದಿವಾಸಿ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಗಣನೆಗೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಮದ್ಯಪಾನ ವಿರೋಧಿ ಚಳುವಳಿ

ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮದ್ಯಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಣಿಪುರ, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಮದ್ಯಪಾನ ವಿರೋಧದ ಬಗ್ಗೆಗಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳು ಕ್ಷಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯ ಹೆಂಗಸರ ಹೋರಾಟವನ್ನು ತನ್ನೊಡಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅವರ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತದೆ, ಹಿಂಸೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿಗಳು ಎಂದು ಪೋಸ್ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಪಾನ ಮಾರಾಟದಿಂದ ರೆವಿನ್ಯೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂದೂ, ಆ ಹಣವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಳಸಬಹುದು ಎಂದೂ, ಹಾಗೂ ಇದು ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಈ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಪಾನ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯದ ಜೊತೆ ತಳಕು ಹಾಕದೇ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು, ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಚಳುವಳಿ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಯಿತು.

ರಾಜ್ಯ ಒಂದು ಕಡೆ ಮಧ್ಯಪಾನ ವಿರುದ್ಧದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಮಧ್ಯಪಾನ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯಪಾನ ಮಾರಾಟ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಳೆಯರು 3 ವರ್ಷ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು, ಪೋಲೀಸರನ್ನು, ಲಿಕ್ಕರ್ ಲಾಬಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸವಾಲೆಸೆದರು. ಸರ್ಕಾರ ಮಧ್ಯಪಾನ ನಿರೋಧ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಈ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಮತ್ತೆ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿತು.

ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಣಿಪುರ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಹೆಂಗಸರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರವು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಹೆಂಗಸರು ಈ ಹೆಂಡದ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅಪರಾಧಿಗಳು

ಎಂದು ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿಯರ ಹೋರಾಟ ತಗ್ಗಬೇಕಾಯಿತು. ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿರೋಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರು ಎಂದು ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟ್ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿ ರಾತ್ರಿಯೇ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 15 ಜನ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಹಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮದ್ಯಪಾನ ಅಂಗಡಿ ಮುಚ್ಚುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಸಹಿ ಮಾಡಿದರೂ ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಪಾನನಿರೋಧದ ಸುತ್ತ ಇರುವ ರಾಜಕೀಯದ ಮುಖಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಕ್ಯಾಂಪೇನ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿದವರು ದೆಹಲಿಯ 'ಸಹೇಲಿ' ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪಿನವರು.

ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು

ಈ ಹೊತ್ತು ಮಹಿಳೆ, ಪುರುಷ, ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಾಲದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಈ ದೇಶದ ವಿಭಜನೆ ಒಂದು ಮಾನವೀಯ ಜನಾಂಗವನ್ನೇ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದ್ದು ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಹೈಡ್ರೋ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್, ಚಿಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಪವರ್ ಪ್ಲ್ಯಾಂಟ್ಸ್, ಕ್ಯಾನಲ್ಸ್, ಗಣಿಗಳು, ಅಣುಶಕ್ತಿ ಸ್ಥಾವರಗಳು, ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಗಳು ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳ ಜನರನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿವೆ. ಯೋಚಿಸಿದೇ ಮಾಡಿದ ಅಸಮತೋಲನದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರಗತಿ, ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸೌಂದರ್ಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯೂ ಸಹ ಜನರನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳಿಸತೊಡಗಿವೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಡು, ಭೂಮಿಯ ನಾಶ ಹಾಗೂ ಛಿದ್ರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಾಡುಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದು ಇವೂ ಕೂಡಾ ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ/ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರುಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ, ಸ್ವ-ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಗಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಜನರ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸದೇ ಸೈನಿಕ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಈ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮುರಿದು ಹಾಕತೊಡಗಿದೆ. ಉತ್ತರ-ಪೂರ್ವದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೋಮುವಾದಿ ಗಲಾಟೆಗಳು, ಕೋಮುವಾದಿತ್ವಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕೂಡಾ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಈ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಸಾಮಾಜಿಕ/ರಾಜಕೀಯ ಶೂನ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ದಲಿತರು, ಆದಿವಾಸಿಗಳು, ಹಿಂದುಳಿದ ಪಂಗಡಗಳು, ಪಟ್ಟಣದ ಬಡವರು ಇವರಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಂಗಡಗಳು ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿರುವ ನೈಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆದಿವಾಸಿ ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಸ್ಥಳಾಂತರದಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗ, ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಕುಟುಂಬ, ಸಮುದಾಯದಂತಹ ಬೆಂಬಲ ರಚನೆಗಳ ಛಿದ್ರತೆಗೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ನಾಶಕ್ಕೆ, ಆಚೆ ಕಡೆ ತಿರುಗಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಜೀವನ ಮಟ್ಟದ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕನ್ನು ದುರ್ಬಲವಾಗಿಸಿವೆ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿರದ ಪಿತೃಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯ ಹಿಡಿತ ಬಿಗಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಸ್ಥಳಾಂತರದ ಅನುಭವಗಳು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಖಿನ್ನತೆ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿ, ಹಿಂಸೆಗೆ ನಾಂದಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರೈಸಿಸ್ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಕ್ರೈಸಿಸ್‌ನ ಹಿಂಸೆಯ ಮುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರು ಹೆಂಗಸಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದಿವಾಸಿ ಹೆಂಗಸರು ತಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಚಿತವಾಗಿರದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಲೈಂಗಿಕ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಘನತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ಥಳಾಂತರದ ಎಲ್ಲಾ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನರ್ಮದ ಆಂದೋಲನವಾಗಿರಬಹುದು, ಕೋಲ್ ಕರೋ, ನೇತಾರ್ ಹಟ್, ಧನಾಲ್‌ಪುರ್ ಅಥವಾ ಉತ್ತರ ಪೂರ್ವ ಬ್ರಿಂದೋಣಾ, ಅಥವಾ ಕೇರಳದ

ವೇನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವರು ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಥಳಾಂತರದ ಹೋರಾಟಗಳು ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ಒಳ-ಹೊರಗೆ ನಡೆಯುವ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನಾಗಲೀ, ರಾಜ್ಯ 'ಅತ್ಯಾಚಾರ'ವನ್ನು ತುಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವುದನ್ನಾಗಲೀ, ಅಸಮಾನ ಕೆಲಸವನ್ನಾಗಲೀ, ಕಾಮುಕ ನಡತೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಗಣನೆಗೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೋರಾಟದ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಗಣನೆಗೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಎರಡು ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯೊಳಗೆ, ಸಮುದಾಯದೊಳಗೆ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಂಗಸರು ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಲು ಮುಂದಾದಾಗ - ಕುಟುಂಬದ ಒಳಗಡೆಯೇ ಅವರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಕುಟುಂಬ ಒತ್ತಾಯ ಹೇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಭೆ, ಸಮಾರಂಭ, ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರೇ ನಾಯಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತಹ ಕಡೆ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿ ಹೆಚ್ಚು, ಹೆಚ್ಚು ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಸಮಾನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧ ಕ್ಷೀಣಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿ ಈ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವೆರಡರ ಸಂಬಂಧ ಈ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಾಲಿಬೆನ್, ಬನಾಬಾಯಿ ಹಾಗೂ ಮೇಧಾ ಪಾಟ್‌ಕರ್ ನರ್ಮದಾ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಆಂದೋಲನದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಬಾಲಿಬಾನ್ ಪೋಲೀಸ್ ಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಮೇದಾ ಪಾಟಕರ್ ಕೂಡಾ ಈ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದರು. 1988ರಲ್ಲಿ ನರ್ಮದಾ ಚಳುವಳಿಯ ಜನರು ಕಾಸ್ಟ್ ಬೆನಿಫಿಟ್ ವಿವರಣೆ ಕೇಳಿದರು. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದರು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರು ಎತ್ತುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಹತ್ತಿರ ಉತ್ತರ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೇಧಾ ಪಾಟಕರ್ ನುಡಿದರು. ಹೆಂಗಸರು ಧರಣಿ ಕೂರುತ್ತಾರೆ, ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಉಪವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಹಾಡು, ನೃತ್ಯಗಳು ಅವರ ಹೋರಾಟದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ನರ್ಮದಾ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ನರ್ಮದಾ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾಲಿನ ಮಟ್ಟ ಮುಳುಗಿಸಿದುದನ್ನು ಇವರು ಹೇಳಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಆದಿವಾಸಿ,

ಜಾಟ್, ಪತಿದಾರ್ ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಚಳುವಳಿಗೆ ಹೆಂಗಸರು ಒಂದು ಶಕ್ತಿ. ಈ ಹೋರಾಟದಿಂದಾಗಿ ನರ್ಮದಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಮೇದಾ ಪಾಟ್‌ಕರ್ ಹೇಳಿದರು. ಮಹಿಳೆಯರು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನರ್ಮದಾ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ನಿರ್ಧರಿತ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇವರು ಭಾಗಿಗಳಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಈ ಆಂದೋಲನದ ಮೂರು ಜನ ಮಹಿಳೆಯರು ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನುಗಳಿಗೆ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟ.

ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಬಿಸಾಲ್‌ಪುರ್ ವಿಸ್ಥಾಪಿತ್ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯ ಇಂದಿರಾ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಳಾಂತರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಟಾಂಕ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬನಾಸ್ ನದಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿಸಾಲ್‌ಪುರ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ 500 ಜನ ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕನ್ನು ದುಸ್ತರವಾಗಿಸಿದೆ. ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದರಿಂದ ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದೂ ಕೂಡಾ ಈಕೆ ನುಡಿದರು. ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡತೊಡಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಜಾಗ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದೆಂದರೆ ಅಗಾಧವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ಇದು ಇಡೀ ಸಮುದಾಯವನ್ನೇ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುತ್ತದೆ.

ಮರುವಸತಿಗಾಗಿ ಯಾವ ಯೋಜನೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು, ಆಧುನಿಕತೆ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಳಾಂತರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಬಿಸಾಲ್‌ಪುರ ಬಂದ್ ವಿಸ್ಥಾಪಿತ್ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 5 ಲಕ್ಷ ಜನರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾರ್ಕ್ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮರುವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿಯೂ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಬಿಸಾಲ್‌ಪುರ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ಮಹಿ ಮತ್ತು ಕಡಾನಾ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳೂ ಕೂಡಾ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಜನರನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜನಪರ ಚಳುವಳಿಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಇಂದಿರಾ ನುಡಿದರು. ಬಿ.ಜೆ.ಪಿ.

ನಿಜವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇರುವ ರಾಜಕೀಯ/ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಚರ್ಚೆಯ ಅಂಶಗಳು :

ಬಾಕ್ಸೈಟ್ ಗಣಿ ಒರಿಸ್ಸಾದಲ್ಲಿ ಆದಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದೆ. ಒರಿಸ್ಸಾದ ಗೋಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಇಸ್‌ಪಾಟ್ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಜನರನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಪರಿಹಾರವನ್ನಾಗಲೀ ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ 9 ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜನರಿಗೆ ಮರುವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಟಿಬೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ತಮಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಟಿಬೇಟನ್ನು ಚೈನಾ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಬಲವಂತವಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಮಾರ್ಚಿ 10, 1959ರಲ್ಲಿ ಚೈನಾದ ಆಕ್ರಮಣದ ವಿರುದ್ಧ ಟಿಬೇಟಿಯನ್ಸ್ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದಾಗ ಮಾವೋತ್ಸೆ ತುಂಗರ ಸೈನ್ಯ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ 80,000 ಸಾವಿರ ನಾಗರೀಕರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿತು. ಈ 39 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 120 ಲಕ್ಷ ಜನರು ಕೊಲೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಟಿಬೇಟ್‌ನ ಜನಾಂಗವನ್ನೇ ನಾಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಮಗುವಿನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇವರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇರಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಹೆಂಗಸರು ಎರಡನೇ ಮಗುವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಗರ್ಭಪಾತಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಆಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ದಂಡ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚೈನಾದ ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಟಿಬೇಟಿಯನ್ಸ್‌ರು ಕೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದಲಾಲಿಲಾಮರ ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುರುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಬೆತ್ತಲೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜನನಾಂಗಗಳಿಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಶಾಕ್ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನಿತ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಟಿಬೇಟಿಯನ್ನರು ಪರಕೀಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಟಿಬೇಟಿಯನ್ನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಚೈನಾದವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 7.5 ಲಕ್ಷ ಟಿಬೇಟಿಯನ್ನರು ಇಂದು ನಿರಾಶ್ರಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಚೈನಾದ ಮಿಲಿಟರಿ ಟಿಬೇಟಿಯರ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಟಿಬೇಟಿಯನ್ನರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಟಿಬೇಟ್ ಅನೇಕ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಹೇರಿದೆ. ಚೈನಾಕ್ಕಿಂತ ಟಿಬೇಟಿಯನ್ನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಒತ್ತಾಯದ ಗರ್ಭಪಾತ, ಉದರ ಹರಣ ಕ್ರಿಯೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನುಭವಗಳಾಗಿವೆ. ಅವರ ಮಾನವೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಹತ್ತಿಕ್ಕಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

1984ರಲ್ಲಿ ಟಿಬೇಟಿಯಯನ್ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಚೈನಾದ ಟಿಬೇಟಿನ ಹೆಂಗಸರ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿರುವ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಇಡಿಯ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಟಿಬೇಟಿಯನ್ನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಉಳಿಯುವಿಕೆಗಾಗಿಯೂ ಇವರು ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕೇರಳದ ಜಾಗೃತಿ - ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೈಡ್ರೋ ಯೋಜನೆಗಳೂ ಸಹ ಜನರನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿವೆ.

ಸ್ಥಳಾಂತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಾ ಹೋಗಿವೆ. ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಆದಿವಾಸಿ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಡಕು ತರಲು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಸಹಜ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಇಂದು ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕೃತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಎಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ ಈಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನಾರ್ತ್ ಈಸ್ಟ್, ಮಣಿಪುರದ ಹೆಂಗಸರು ನಾಗಾ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಸೈನಿಕರು ಅಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಜನ ಅಲ್ಲಿಂದ ವಲಸೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಹೆಂಗಸರೂ ಸೈನಿಕರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸೈನಿಕರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವರ ಯಜಮಾನರ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಬಳಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ನಾಗಾ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಗೌರವ, ಘನತೆ ಇತ್ತು, ಆದರೆ ಸೈನಿಕರ ಆಗಮನದಿಂದ ಇವೆಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಇವರು ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗಾ ಮಹಿಳೆಯರು ಇತರೇ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗಾ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಸಮಾನರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಅವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನ ಭಾಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೈನಿಕರಿಂದಲೇ ಕಿರುಕುಳ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ದಯಾಮಣಿ ಹಾಗೂ ಜಾರ್ಕಂಡ್ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ ಬಿಹಾರದ ಸ್ಥಳಾಂತರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು.

- ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿದವರು ಬರೋಡಾದ ಸ್ವಾಶ್ರಯ ಹಾಗು ನಾರಿಮುಕ್ತವಾಹಿನಿ ಗುಂಪಿನವರು. ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 30 ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ 300 ಜನ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ●

ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ - ಇನ್ನೊಂದು ಘೋರ ಮುಖ

ಇದೊಂದು ಕಟು ಕ್ರೂರ ಸತ್ಯ. ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವ, ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಜೀವನದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಜಲಿನ ಚಿತ್ರ. ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದ ಗಂಡನೆಂಬ ಪಶುವಿನ ಹಣದಾಹ ತಣಿಸಲು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನೇ ಮಾರಿಕೊಂಡು, ಅದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸುವ ಕನಸು ಕಂಡು, ಅವನಿಂದಲೇ ತಿರಸ್ಕೃತಗೊಂಡು ಮತ್ತದೇ ಕೂಪಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಬಲಿಯಾದ ಕಠೋರ ಕಥೆಯಿದು. ಹೆಸರು ಸುಧಾ, ವಯಸ್ಸು 25ರ ಒಳಗೆ.

ಎಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನೆಮ್ಮದಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಕನಸು ಕಂಡ ಸುಧಾಳಿಗೆ ನಂತರ ಎದುರುಗೊಂಡಿದ್ದು ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಸುಡುವ ಬದುಕು. ಗಂಡನ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ದಾಹ ತೀರಿಸಲು ತವರು ಮನೆಯವರು ನಿಸ್ಸಹಾಯಕರಾದಾಗ, ಬೇರೆ ದಾರಿ ಕಾಣದೆ ತನ್ನ ಮೈಯನ್ನೇ ಮಾರಿ ಕೊಂಡಳು. ಮೊದಲು ತನ್ನ ಊರಿನ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದಂಧೆ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಬಯಲಾದಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಗಂಡನ ತಿರಸ್ಕಾರ ಹಾಗು ಸರ್ವರ ಚೀ ಥೂಗಳು ಮಾತ್ರ. ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರ ಬಂದ ಸುಧಾಳಿಗೆ ದೊರಕಿದ್ದು ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಎಂಬ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯ ಗೆಳೆತನ.

ಕೆ. ಆರ್. ನಗರದ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮೈಸೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಆಗಮನ. ಹಾ! ಜೀವನವೇನೋ ಹಾಗೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಬಂದು ಹೋಗುವ ಗಿರಾಕಿಗಳು - ಅವಿರತ ದುಡಿಮೆ - ಆದರೆ ಗಂಡನ ಧನದಾಹ ತಣಿಸಲು ಆರಂಭವಾದ ಕೃತ್ಯ ಇಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುವ ಧಂಧೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿತಷ್ಟೆ. ಈ ಧಂಧೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ಹಣ ಗಿಟ್ಟಿಸುವ ಕುದುರೆಗೆ ಸದಾ ರಾಜಮರ್ಯಾದೆ. ಸುಧಾಳ ಮೊದಲಿನ ಜೀವನ ಹೀಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ನಂತರ ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಾ ಬಂತು. ಕೊನೆಗೆ ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ. ಸೋಂಕು ತಗುಲಿದೆಯೆಂಬ ಸತ್ಯ ಬಯಲಾದಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸುಧಾಳ ಮತ್ತೊಂದು ದುರಂತ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಮೈಸೂರಿನ ಗೋರಿ ಪಾರ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅನಾಥಳಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯ ವಿಷಯ ನಗರದ ಒಡನಾಡಿ ಎಂಬ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಾಗ ನೆರವು ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಸುಧಾಳೇ ಆ ಮಹಿಳೆ. ಧಂಧೆಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕಳಾಗದ ಸುಧಾ ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಏಳು ತಿಂಗಳ ಸತ್ತ ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದ ಸುಧಾಳನ್ನು ಒಡನಾಡಿ ಗೆಳೆಯರು ಕೆ. ಆರ್. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರು.

ಸುಧಾ ಪಾರ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಗ ಆಹಾರ ನೀಡಲು ಹೋದರೆ ಚೀರಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಇಂದಿನ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಭೂತರಾದ ಮಂದಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ತಿರಸ್ಕಾರ ಕ್ರೋಧ ಅಡಗಿತ್ತೋ ಅವಳಲ್ಲಿ 'ನಾನು ಸಾಯಬೇಕು, ಸಾಯಲು ಬಿಡಿ' ಎಂಬುದು ಅವಳ ಕೂಗಾಟವಾಗಿತ್ತು. ಒಡನಾಡಿ ಗೆಳೆಯರ ಪ್ರಕಾರ, ಸುಧಾಳಿಗೆ ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ. ಸೋಂಕು ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಕ್ಷಣ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ವೈದ್ಯರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ರಕ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ರಕ್ತ ಕಳುಹಿಸ ಲಾಯಿತಾದರೂ, ಈ ಲೇಖನ ಬರೆಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಅದರ ಫಲಿತಾಂಶ ಬಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನವನ್ನ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ದಿ. 24-01098ರಂದು ಸುಧಾ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದಳು.

ಸುಧಾಳ ಚರಿತ್ರೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲಿ ಏಳಿಸಬೇಕು. ಒಂದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ. ಸೋಂಕಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಂಥ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಉಪಚಾರ. ಮತ್ತೊಂದು ಏಡ್ಸ್ ರೋಗಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ. ಏಡ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಹಣ ಸುರಿಯುವ ಸರ್ಕಾರ ಸೋಂಕು ತಗುಲಿದವರ ಪುನರ್‌ವಸತಿಗೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ? ಇತ್ತ ಕುಟುಂಬದವರಿಂದಲೂ ತಿರಸ್ಕೃತರಾಗಿ, ಅತ್ತ ಸಮಾಜ ದಿಂದಲೂ ಥೂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕ ಬೇಕಾಗಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಲಾಗಿದೆ?

ಬಹುತೇಕ ಜನರು ಏಡ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ, ನಮಗೆಂದೂ ಅದು ತಗಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಹಾಗೂ ತಗುಲಿದವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದವರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಕಾಳಜಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದ ಮೇಲೆ ರೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ತಾನೇ ಏನು ಇದೆ?

ಸುಧಾಳಂತಹ ನೂರಾರು ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ಕಾಳ ಧಂಧೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಈ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಏಡ್ಸ್ ಅನ್ನು ದೂರವಿಡಬೇಕೆಂಬ ಧೃಡ ಸಂಕಲ್ಪ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೇನಾದರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಧಂಧೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರ ಪುನರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಕೇವಲ ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಾಂಡೋಮ್ಸ್ ಹಂಚಿದರಷ್ಟೇ ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ಸುಧಾಳಂತಹ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ಕಾಣುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

- ಸದಾನಂದ ಆರ್, ಮೈಸೂರು.

'ಗಿರಿಬಾಲೆ'ಯವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಒಬ್ಬರು ಸರಸ್ವತಿಬಾಯಿ ರಾಜವಾಡ. 'ಗಿರಿಬಾಲೆ' ಎಂಬುದು ಇವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾವ್ಯನಾಮ. ವಿಶಾಖ, ವೀಣಾಪಾಣಿ ಮೊದಲಾದ ಕಾವ್ಯನಾಮಗಳಿಂದಲೂ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಕೈಯಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಕಥೆಗಳು ಒಟ್ಟು ಅರವತ್ತೈದು. ನವೋದಯದ ಆರಂಭದ ಲೇಖಕಿಯರನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಕಾಡಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಒಂದು. ಇಂದೂ ಜ್ವಲಂತ ವಾಗಿರುವ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ 40, 50ರ ದಶಕದ ಲೇಖಕಿಯರನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಚಿಂತನೆಗೆ ಹಚ್ಚಿತು. ಈ ಲೇಖಕಿಯರು ಅದರ ಕರಾಳ ಹಸ್ತದಡಿ ನುಜ್ಜುಗುಜ್ಜಾದ ಅಸಹಾಯಕ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನೋವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ ಅದರ ಅಂತರಂಗದ ತುಮುಲವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಅಮಾಯಕ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ದೂಷಿಸುವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಸರಸ್ವತಿಬಾಯಿಯವರ 'ಆಪ್ರೇಮ' ಮತ್ತು 'ಪ್ರವಾಹಪತಿತೆ' ಕಥೆಗಳು ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗುಳ್ಳ ಕಥೆಗಳು.

"ಆ ಪ್ರೇಮ" ಕಥೆಯ ನಾಯಕ ಮೂರ್ತಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಉಡುಪಿಗೆ ಹೋದಾಗ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಅವರು ಪತ್ರ ಬರೆದು ಅವನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲ ನೋಟದಿಂದಲೇ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲಗೊಂಡಿದ್ದ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಅವರ ಕಥೆ ತಿಳಿಯುವ ಆತುರ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರು ತಾಯಿ-ಮಗಳು. ಅವರ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ನಾಟಕೀಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿ ತರುಣಿಯ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪದಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

"....ನಾನು ಬಗ್ಗಿದಾಗ, ನನ್ನ ಕೈ ಅವಳ ಕೈಗೆ ತಗಲಿ, ಎಲೆ ಪಟ್ಟೆಗಳು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಹೋದವು - ಆದ್ದರಿಂದವಳು ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು ಬಹಳ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ನಿಂತು, ನನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಆಗಿನ ಅವಳ ಅಚಲ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅವಳ ಉಬ್ಬಿದ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ವಸ್ತುವಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೆಟ್ಟು ಹೋದವು! ನಾನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ನಂಬಲಿಲ್ಲ! ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟೆ!"[1] ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಆ ತರುಣಿ ಸುಮಾಳ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯ ನಾಟಕೀಯ ತಿರುವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸರಸ್ವತಿ ಬಾಯಿಯವರ ಶೈಲಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಸುಮನಾಳ ತಂದೆ ಎಂದು ಅವಳ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ತಾನು ಹುಟ್ಟು ವೇಶ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಮೂರ್ತಿಯ ತಂದೆಯ ಮೋಸದಿಂದಲೇ ತಾನು ಆ ವೃತ್ತಿಗೆ ಇಳಿದೆನೆಂದು ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಮೂರ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ತಂದೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮೂರ್ತಿ ಆ ತಾಯಿ ಮಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಡನೆ ಊರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯ ವಸಂತನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ ಸುಮನಾಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಸುಮನಾ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದಾಗ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತನಗಿರುವ ಅಸಹ್ಯ, ಅದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಲೋಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. "ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಕುಲವನ್ನು ಕಡಿಯುವ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಅದು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ". ಈ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಕತೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ಅದು ತೀರಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

'ಪ್ರವಾಹ ಪತಿತೆ' ಕತೆಯ ನಾಯಕಿ ಜಯ ತನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ ವೇಶ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುವ ಬಡತನ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ರೋಗಿಷ್ಠೆ ತಾಯಿ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಲೇಬೇಕೆಂಬ ಛಲದಿಂದ ದಾರಿಗಾಣದೆ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ತಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಅವಳಿಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. "ಸೂಳೆ ಎನ್ನು ಮತ್ತೇನೇ ಹೇಳು; ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಮಾಡಿದುದು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗಿರಲಿ"[2] ಎಂದು ತಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಜಯ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಈ ವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನೆ ಸೇರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಬೇಡವಾಗಿತ್ತು. "ಕಪಟ ಸಮಾಜದ ತಲೆ ತುಳಿದು ಸೂಳೆಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ, ದೇವರ ಮುಂದೆ ಅವಳು ಪವಿತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಪವಿತ್ರಳಾಗಿರುವಳೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ....."[3] ಎಂದು ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಸಮಾಜದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣೆರಚಿ ಪವಿತ್ರ

ಳೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ, ತನ್ನ ನೈಜ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಲೇ ಬದುಕಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದೇ ಸರಿ ಎಂಬುದು ಅವಳ ಭಾವನೆ.

ಜಯಾಳ ಪವಿತ್ರ ಹೃದಯದ ಅರಿವಿದ್ದ ಶ್ರೀಧರ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಸೂಳೆಯಾಗಿ ಬಾಳಿದ ಊರಿನಲ್ಲೇ ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ ಪರೋಪಕಾರಿಯಾಗಿ ಅವಳು ಬದುಕುತ್ತಾಳೆ. ಪತಿತರಾಗಿದ್ದವರೂ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ತನ್ನ ನಡತೆಯನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಪವಿತ್ರಳಾಗಬಹುದು. ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ತಪ್ಪನ್ನು ಗುಡ್ಡವಾಗಿಸುವ, ಪುರುಷರ ತಪ್ಪನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಕ್ಷಮಿಸುವ ಸಮಾಜದ ದ್ವಿಮುಖ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಾಗ ಲೇಖಕಿ ನಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೇ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. "ತಲೆಹೊಡುಕನೊಬ್ಬನು ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕನಾದ ಋಷಿಯಾಗಬಲ್ಲನಾದರೆ, ಪ್ರವಾಹ ಪತಿತೆಯೊಬ್ಬಳು ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಲಾರಳೇ? ಕಾಲು ಜಾರಿದರೂ ಮೇಲಕ್ಕೇಳಲೆತ್ನಿಸಿ ಸಫಲಳಾದ ಆಕೆಯ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಲೇ ಬೇಕು"[4] ಎಂದು ತನ್ನ ಊರಿನ ಜನರಿಂದಲೇ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಜಯಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಶ್ರೀಧರನೂ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ವೇಶ್ಯೆಯರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದವನೇ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಜಯಾ, ಶ್ರೀಧರ ಇಬ್ಬರೂ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರೆ. ಆದರೆ ಸಮಾಜ ಜಯಾಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿಂದಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಜಯಾಳದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೀಧರನದೇ ಹೆಚ್ಚು ತಪ್ಪು. ಜಯಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆ ವೃತ್ತಿಗೆ ಇಳಿದವಳು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಧರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣವಿಲ್ಲದೆ ಮೋಜಿಗಾಗಿ ಆ ದಾರಿ ತುಳಿದವನು. ಸಮಾಜ ಯಾರನ್ನೇ ನಿಂದಿಸಲಿ ಲೇಖಕಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪು, ಕಾರ್ಯವೆಸಗಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪು ಕಾಯಲಿ ಯಾರೇ ಮಾಡಿರಲಿ ಅದು ತಪ್ಪೇ. ಅವನ ಅಪವಿತ್ರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನ ಚಕಾರವೆತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದವಳು ಜಯಾ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. "ಅಯ್ಯೋ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದವಳೆ? ವೇಶ್ಯಾಗಾಮಿನಿಯಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಭಾಗದ ದೇವತೆ ನೀನು"[5] ಎಂದು ಧನ್ಯತೆಯಿಂದ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಸಮಾಜ ನಿಂದನೆಯನ್ನು ಅವನು ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಇವರ ಕಥೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಶಾವಾದದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. 'ಆ ಪ್ರೇಮ' ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದುವೆನೆಂಬ ಒಂದು ಆಸೆಯಿಂದ ಬದುಕಿರುತ್ತಾಳೆ. ಮೂರ್ತಿಯಂಥ ಸೋದರನು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ದೊರೆತು ಅವಳ ಆಸೆ ಕೈಗೂಡುತ್ತದೆ. ಮೂರ್ತಿಯ ಗೆಳೆಯ ವಸಂತನ ಮಡದಿಯಾಗಿ ಸಂತೃಪ್ತಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. 'ಪ್ರವಾಹ ಪತಿತೆ' ಕಥೆಯ ಜಯಾ ಸೂಳೆಯಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದವಳು. ಶ್ರೀಧರನನ್ನು ವರಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ ಊರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ನವೋದಯದ ಆರಂಭದ ಲೇಖಕಿಯರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು.

ಸ್ತ್ರೀ ಒಮ್ಮೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಸಮಾಜದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದರೆ ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಮರಣವೇ ಮದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖಕಿ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. "ಸತ್ತರೆ ಏನಾದಂತಾಯಿತು? ಬದುಕಿ ಬಾಳಿನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಮ್ಮ! ಯುದ್ಧವು ಯಾವ ರೀತಿಯದೇ ಇರಲಿ; ಧ್ಯೇಯ ಮಾತ್ರ ಗೆಲುವಾಗಿರಬೇಕು. ಹಲವು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟು ಯೋಚಿಸಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಗೆಲುವನ್ನು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊಂದಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನಮ್ಮಾ!"[6] ಜಯಾ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಪಾಲನೆಗೆ ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅವಕಾಶ ಒದಗದಾದಾಗ ತನ್ನ ಮೈಮಾರಿಯಾದರೂ ರೋಗಿಷ್ಠ ತಾಯಿಯನ್ನು ಸಾಕುವ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನಾಯಿಕೆಯರು ಅಳುಬುರುಕ ಅಬಲೆಯರಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ದೋಷವನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಟೀಕಿಸ ಬಲ್ಲವರು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲ ದಿಟ್ಟೆಯರು. "ಪ್ರಪಂಚವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಅನಾಚಾರಗಳನ್ನೆಣಿಸುವಾಗ ರಣಚಂಡಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಧ್ವಂಸಪಡಿಸಲು ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ"[7] "...... ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನುಪದೇಶಿಸುವವರೇ ನನ್ನನ್ನು ಅಡ್ಡ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆಳೆಯಲು ಹವಣಿಸಿದಾಗ, ನೀನಿಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವಾಗ ನನಗೆ ಉಪಾಯ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೋಗಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು ಹೋದೆ".

ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆಯಂಥ ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಚಿಂತಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಗಂಭೀರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಠಗಳ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು. ಅವು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗವೇ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಠಮಂದಿರಗಳಿವೆ. ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿವೆ. ಆದರವು

ಅನಾಥರಿಗಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ? ಪತಿತರೆಂದು ಹೊರಗಿಡುವುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ಪರಿಹಾರ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಈ ನಮ್ಮ ಸಂಕುಚಿತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವೇ ಏಕೆ, ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗವೇ ನಾಮಾವಶೇಷವಾಗಲು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗಲಾರದು"[8] ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ತಪ್ಪನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಅಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವದ ಅರಿವೂ ಲೇಖಕಿಗಿದೆ. ವೇಶ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಬೆಂದು ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಪವಿತ್ರಳು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಲಯಕ್ಕೇ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಮುಂದೆ ಅರ್ಚಕ ಸಮೂಹವು ಜಯಾಳನ್ನು ಪವಿತ್ರಳೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. "ಜಯಾ ಪತಿತಳಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆದ್ದ ಪರಮ ಪಾವನೆ!..... ಇಂದು ಶಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಅಂಶವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೆಂದೂ ಹಳಿಯಲಾರೆವೆಂದು ಶಪಥ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ"[9] ಈ ರೀತಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುದ್ರೆಯಿದ್ದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯು ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಲೇಖಕಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಉದ್ದೇಶ.

'ಆ ಪ್ರೇಮ', 'ಪ್ರವಾಹ ಪತಿತೆ' ಎರಡೂ ಕತೆಗಳ ನಾಯಕಿಯರು ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪ್ರೇಮ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗೃಹಿಣಿಯಾಗುವಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ ಪಡದಿದ್ದರೆ 'ಪ್ರವಾಹ ಪತಿತೆ' ನಾಯಕಿ ಮದುವೆಯ ನಂತರವೂ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಸಮಜೋದ್ಧಾರ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. 1948ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಪ್ರವಾಹ ಪತಿತೆ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕಿಯ ಮೇಲೆ ಗಾಂಧಿ ತತ್ವಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧೀಜೀಯವರು ಬಯಸಿದ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಬೇಗ ಆಗಲಿ ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕತೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ವಸ್ತುವಿನ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ, ಧೋರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮ್ಯವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ಯಾಮಲಾದೇವಿಯವರ 'ಸ್ನೇಹದರ್ಶನ' ಸರಸ್ವತಿ ಬಾಯಿಯವರ 'ಆ ಪ್ರೇಮ' ಕಥೆಗಳನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಎರಡು ಕಥೆಗಳ ನಾಯಕಿಯರ ಹೆಸರು ಪ್ರೇಮ. ಇಬ್ಬರೂ ವೇಶ್ಯಾಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವರಾದರೂ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ವೇಶ್ಯೆಯರ ಸಂತಾನವಲ್ಲ. ಪರಿಸರದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಅವರ ತಾಯಿಯರು ವೇಶ್ಯೆಯರಾದವರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಲು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬಯಸುವವರು. ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ನಾಯಕನ ಹಿರಿಯರಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಯಾವುದೋ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಸರಸ್ವತಿ ಬಾಯಿಯವರ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ತಂದೆಯೇ ಪ್ರೇಮಾಳ ತಂದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ಯಾಮಲಾ ಅವರ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಸಾಕು ತಂದೆಯೇ ಪ್ರೇಮಳ ತಂದೆ ಎಂಬ ಸೂಚನೆ ಇದೆ.

ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ, ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಸರಸ್ವತಿಬಾಯಿಯವರಿಗೆ ಸಮಾಜದ ದ್ವಿಮುಖ ಧೋರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರೋಧವೇ ವಿನಃ ಪುರುಷರ ಮೇಲಲ್ಲ. ಮಠಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಿರುವ ಉಡುಪಿಯಂಥ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರೂ ಮಠಗಳ ಅನಾಚಾರವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆಯುವಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅವುಗಳ ಕರ್ತವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅವರು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುರುಗಳೇ 'ಯಾರೀ ದಿಟ್ಟ ಮಹಿಳೆ!' ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಹುಬ್ಬೇರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಲೇಖಕಿ ಸರಸ್ವತಿಬಾಯಿ ರಾಜವಾಡೆ.

ಡಾ. ಶ್ರೀವಳ್ಳಿ ಟಿ. ಎಸ್.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಸರಸ್ವತಿಬಾಯಿ ರಾಜವಾಡೆ ಆ ಪ್ರೇಮ : ಆಹುತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಥೆಗಳು 1938-97
2. " ಪ್ರವಾಹ ಪತಿತೆ. ಉಷಾ 1948, ಪು. 66
3. ಅದೇ
4. ಅದೇ
5. "
6. "
7. "
8. "
9. "

ಓದುಗರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ

'ಮಾನಸ' ತಿಂಗಳ ಪತ್ರಿಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಗತಿವರೆಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿದೆ, ಇಂತಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕು.

- ಸರಿತಾ ಕುಸುಮಾಕರ ದೇಸಾಯಿ

ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರು

✍ ✍ ✍

ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹಾದಿ ಸುಗಮವಾಗಲಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಏಳ್ಗೆ ಪಡೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುವ

- ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿರಾಮ್ ಭಟ್

✍ ✍ ✍

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಹಲವಾರು ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನೊಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗಲೇ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕ ಅಲ್ಲವೇ?

- ಪಿ. ವಾಸು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

✍ ✍ ✍

ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ 'ಮಾನಸ ಪತ್ರಿಕೆ' ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಅದು ಅಕ್ಟೋಬರ್-ನವೆಂಬರ್ 1997ರ ಸಂಚಿಕೆ ಅದರಲ್ಲಿನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಮೈ ಜುಮ್ಮೆಂದಿತು. ಅಬ್ಬಾ! ಮಾನವನೆ!! ಅವನ ಕ್ರೌರ್ಯವೇ! ಎನಿಸಿತು. ಅಸಹ್ಯವಾಯಿತು!

ಇಂತಹ ಭಯಾನಕ ಅಸಹ್ಯಕರ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಇಡೀ ಪುರುಷ ವರ್ಗವೇ ನಾಚಿಕೆ ಪಡಬೇಕಿದೆ. ''ಯತ್ರ ನಾರ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಂತೇ ರಮಂತೇ ತತ್ರ ದೇವತಾ' ಈ ಪುಣ್ಯ ಪಾವನ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರತಿ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ತರಹದ ಕೃತ್ಯಗಳು ಒದಗಿವೆ, ಜರುಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ನೋವಾಯಿತು.

- ಕೆ. ಟಿ. ರುಕ್ಮಿಣಿ ರಾವ್

ಹಾಸನ

ಮಾನಸ ಪತ್ರಿಕೆ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯ, ಸರ್ಕಾರದ ನೆರವಿಲ್ಲದೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ. ಓದುಗರು ಹಾಗೂ ಸಹೃದಯರು ನೀಡುವ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವೇ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಜೀವಾಳ. ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ಚಂದಾ ಅವಧಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಓದುಗರು ತಕ್ಷಣ ಚಂದಾ ನವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯು ಉಳಿದು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಓದುಗರ ಸಹಕಾರ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : 40 ರೂ.

ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ : 75 ರೂ.

ಸಂ. ಮಂಡಳಿ

REGD NO. KRNA 271

BOOK-POST
PRINTED MATTER

ವಿಳಾಸ :
ಮಾನಸ
ಪಂಚಾಯಿತಿ ರಸ್ತೆ
ಕಾಡುಗೋಡಿ
ಬೆಂಗಳೂರು - 560 067